Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур өчен олимпиада биремнәре
2021 -2022 уку елы, 4 нче сыйныф

Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 4 класс

Максимальный балл – 63
Время выполнения – 120 минут

Письменная часть

1. **Распредели слова по следующим категориям.** (*0,5 балла за каждый правильный ответ, максимальное количество – 7 баллов)*

Апа, нарат, өстәл, ипи, чалбар, Казан, тәнәфес, чәчәк, бабай, дәрес, Идел, күлмәк, ботка, урындык.

Гаилә ____

Мәктәп ____

Ашамлык ____

Кием ____

Географик атама ____

Үсемлек ____

Йорт җиһазы ____

2. **Прочитайте утверждения. Подчеркните слово «әйе", если вы согласны с утверждением, и "юк", если не согласны.***(Максимальное количество – 5 баллов)*

1	Сабантуй көз көне үткәрелә.	әйе / юк
2	Муса Җәлил – сугышта катнашкан герой-шагыйрь.	әйе / юк
3	Кышкы каникулда чаңгы шуалар.	әйе / юк
4	Җәй көне кар ява.	әйе / юк
5	Карга кара төстә була.	әйе / юк

3. Подчеркните лишнее слово в каждой строчке.*(Максимальное количество – 5 баллов)*

1) сары, кызыл, яшел, күңелле;
2) бара, йөгерә, укый, сикерә;
3) әти, әни, сыйныфташым, абый;
4) каен, чыршы, үлән, төлке;
5) акыллы, тәрбиясез, тыйнак, эшчән.

4. Напишите существительные во множественном числе.(*За каждый правильный ответ по 0,5 балла, максимальное количество – 3 балла)*

Дәрес - ______________________

Кош - _______________________

Урман - _____________________

Төн - _______________________

Китап - __________________

Сан - _______________________

5. Составьте предложения из предлагаемых слов.*(Максимальное количество – 9 баллов)*

1) Мәктәптә, куйдык, кичә, концерт, без.

____

2) Мине, сыйлый, тәмле, белән, өчпочмаклар, әбием.

____

3) ничә, сиңа, тулды, яшь?

____

6. Переведите следующие предложения на татарский язык.(*За каждый правильный ответ по три балла, максимальное количество – 9 баллов)*

1) Я иду в школу.

____

2) Я учусь в четвёртом классе.

____

3) Я люблю свою семью.

____

7. Прочитайте текст и отметьте знаком «+» предложения, соответствующие содержанию текста, а знаком «-» неверные.*(* (*За каждый правильный ответ по 2 балла. Максимальное количество – 10 баллов)*

Казанда Тукай музее 1896 нчы елда ачылган. Ул бик матур бинада урнашкан.

Беренче залда шагыйрьнең балачагы турында сөйләнә. Кушлавыч авылының зур фоторәсеме бар. Габдулла Тукай шушы авылда туган.

Фоторәсемнәрдә юллар, юллар... Алар ятим баланы әле Сасна, әле Өчиле авылына, әле Казанга, әле Кырлайга, тагын Өчилегә, аннан Уральск шәһәренә алып киткәннәр.

Шул ук юллар Тукайны мәңгелек данга алып килгән. Шагыйрь халкы өчен язган, халкы өчен яшәгән.

Тукайның шәхси әйберләре музейда юк диярлек. Ә халыкка калдырган әсәрләре бик күп. Аларның тиражы 7 миллионнан артык. Тукайның шигырьләре чит телләрдә дә басылган. 100 дән артык әсәренә музыка язылган.

1. Тукайның шәхси әйберләре музейда бик күп. ☐
2. Габдулла Тукай Кырлай авылында туган. ☐
3. Тукай кечкенәдән әти-әнисез кала. ☐
4. Музейда юллар төшерелгән фоторәсемнәр бар. ☐
5. Габдулла Тукай бик күп әсәрләр язган. ☐

8. Озаглавьте рисунок*(5 баллов)***, напишите слова (10 слов), которые относятся к рисунку.** *(По одному баллу за каждое слово, максимальное количество –15 баллов.)*

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль туры өчен олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 5 нче сыйныф

Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 5 класс

Максимальный балл – 80
Время выполнения – 120 минут

1. Напишите антонимы к словам. (*Максимальное количество – 6 баллов)*

1) озын - _______________
2) төн - ________________
3) яшь – ______________
4) китә - _______________
5) җавап - _____________
6) салкын - ____________

2. Посмотрите на рисунок. Напишите слова, обозначающие части тела человека. (*За каждое* слово *– 1 балл, максимальное количество – 10 баллов)*

	___________________________ ___________________________ ___________________________ ___________________________ ___________________________ ___________________________ ___________________________ ___________________________ ___________________________

3.**Найдите переводы пословиц. Впишите ответы в таблицу.**(*Максимальное количество – 10 баллов)*

1) Кем эшләми, шул ашамый.	А) Больше слушай, меньше говори.
2) Аз сөйлә, күп тыңла.	Б) Волка кормят ноги.
3) Китап – кешенең дусты.	В) Прочитал новую книгу – встретился с другом//нашел себе друга.
4) Бүрене аяклары ашата.	Г) Книга – друг человека.
5) Яңа китапны укыдың – үзеңә дус таптың.	Д) Кто не работает, тот не ест.

1	2	3	4	5

4. **Подчеркните правильный ответ на вопрос**. (*Максимальное количество*

– 6 баллов)

1) Бүген дүшәмбеме? – Әйе, бүген кар яуды. / Әйе, бүген атнаның беренче көне. / Әйе, бүген 22 нче декабрь.
2) Син иртәгә китапханәгә киләсеңме? – Әйе, мин иртәгә кибеткә киләм. / Китапханә иртәнге тугызда ачыла. / – Әйе, мин иртәгә китапханәгә киләм.
3) Якшәмбе көнне син нишләдең? – Атна ахырында мин кунакка бардым. / Атна уртасында мин концертка бардым. / Атна башында мин спорт секциясенә бардым.

5.Впишите в предложение подходящее по смыслу слово. (*Максимальное количество – 10баллов)*

1) Мин _______________(кышкы, җәйге) каникулда су коенырга бардым.
2) _______________(көз, яз, җәй) җиткәч, яфраклар коела башлый.
3) Маратның күзләре яхшы _________________ (ишетә, күрә).
4) Китап дәфтәргә караганда __________________(югарак, калынрак).
5) Бер айда ничә ______________(көн, ел)?

6. Найдите правильные варианты окончания предложений. Впишите ответы в таблицу.(*Максимальное количество –* 10*баллов)*

1) Мин укытучыбызны	А) кунакка бардык.
2) Миңа бик матур	Б) бәйрәм белән котладым.
3) Кичә без әбиләргә	В) күңелле бәйрәм.
4) Туган көн –	Г) ашыгыз тәмле булсын!
5) Кызлар, малайлар,	Д) чәчәкләр бүләк иттеләр.

1	2	3	4	5

7. Прочитайте текст и вставьте пропущенные окончания.(*Максимальное количество –*6 *баллов)*

Сабантуй –зур бәйрәм. Аңа алдан әзерләнәләр.

Башта малайлар, егетләр Сабантуй____ бүләк җыялар. Алар арасында гармунчы да була. Бүләк җыючылар ________ һәр өй____ көтәләр. Хуҗалар матур сөлгеләр, яулыклар, кулъяулыклар бирәләр. Бүләк җыючылар рәхмәт әйтәләр, бииләр, җырлыйлар.

Сабантуй зур мәйдан________ була. Ярышлар башлана. Иң беренче ат чабышы була. 8-12 яшьлек малайлар атлар______ атланалар. Алар 8 километр ераклыкка, старт урынына китәләр. Сигнал буенча мәйдан_____ чабалар.

Мәйдан уртасында көрәш бара. Аны кечкенә малайлар башлый. Аннан соң зуррак малайлар, егетләр, ирләр көрәшә. Җиңүче Сабантуй батыры була.

Менә шундый күңелле бәйрәм ул Сабантуй!

8. Выберите наиболее подходящую для текста пословицу. *(Максимальное количество – 5 баллов)*

☐Сәламәтлек – зур байлык.

☐Һәр илнең үз йоласы.

☐Талант эшне ярата.

☐Эш кешене кеше итәр.

9. Посмотрите картину. Озаглавьте *(5 баллов)***и составьте по рисунку 6 словосочетаний** ***(2 балла за каждое словосочетание.*** ***М****аксимальное количество – 17* ***баллов)***

___

___

___

___

___

___

___

___

___

___

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021/2022 уку елы, 6 нчы сыйныф

Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021/2022 учебный год, 6 класс

*Время выполнения – **150** минут*
*Максимальный балл – **80***

1. **Озаглавьте рисунок (3 балла) и напишите 5 предложений (за каждое верное предложение – 4 балла. Максимальный балл -23)**

2. Прочитайте предложения, исправьте грамматические и речевые ошибки. Напишите правильный вариант *(максимальный балл – 4)*:

1) Чүпрәк битлекне ике сәгать кебек алыштырырга кирәк.

___

2) Юешләнгән очракта аны шунда үк салып кую хәерле.

___

3) Чүпрәк маскаларны кесәгә салып куярга күрмәгез: аннан вируслар ачкычларга, телефонга күчә ала.

___

4) Табиб мондый битлекләргә пакетка салып өйгә алып кайтырга киңәш итә.

___

3. Прочитайте загадку. О чём эта загадка? ***(максимальный балл – 3)*.**

Үзем вак-вак һәм йомры,
Мул итеп уңыш бирәм.
Вакытында җыймасагыз,
Өйдән чыгып йөгерәм.

Җавап ________________

4. Расставьте реплики в нужном порядке (укажите последовательность в цифрах), чтобы получился диалог ***(максимальный балл – 11)*.**

1) Акчаң җитәме?

2) Борчылма, юк.

3) Алия, тәнәфес 15 минут икән.

4) Җитә. Рәхмәт.

5) Әйдә буфетка барып килик алайса.

6) Миңа бер чәй, бер кабартма. Ә сиңа?

7) Шул гынамы?

8) Нәрсә алабыз?

9) Без дәрескә соңга калмыйбызмы?

10) Миңа бер кофе.

11) Әйе. Эчәсем генә килә.

5. В каждой строчке зачеркните “четвертое лишнее слово” *(максимальный балл – 4)*.

1) сыерчык, песнәк, болын, тургай

2) мәрхәмәтле, саран, эшлекле, хөрмәтле

3) авылдаш, якташ, сыйныфташ, ватан

4) көнбагыш, карабодай, өрәңге, борчак

6. Дополните предложение подходящим по смыслу словом *(максимальный балл – 5)*.

1) Декабрь ае _____________ башлануны хәбәр итә.

2) Урман да яшел тунын салган, карасу _________ кергән.

3) Кышын кояш сирәк күренә, ______________ ул барыбер җылытмый.

4) Кышын _____________ һәм хайваннарга азык табу авырлаша.

5) Шуңа күрә алар бу чорда тирән ______________ талалар.

7. Переведите предложения *(максимальный балл – 10)*.

1) Если вы выучите правило, то напишите тест хорошо.

____

2) На левой стороне сада растет яблоня.

____

3) В нашей республики проживают представители более ста национальностей.

____

4) Вчера в школе я увидел незнакомого человека.

____

5) Он никогда не опаздывает на учебу.

____

8. Соберите пословицы, соединив цифры с буквами *(максимальный балл – 5)*.

1) *Ана теле* а) *теле бар.*

2) *Иле барның* б) *күңел көзгесе.*

3) *Тел күрке* в) *сүз.*

4) *Тел* г) *тел.*

5) *Әдәп башы* д) *бер булыр.*

1) ____ 2) ____ 3) ____ 4) ____ 5) ____

9. Поздравьте друга (подругу) с днем рождения, пожелайте здоровья, счастья, успехов, исполнения желаний *(за каждое верное предложение – 3 балла, максимальное количество баллов – 15)*.

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур олимпиада биремнәре 2021-2022 уку елы, 7 нче сыйныф

Олимпиадные задания муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке 2021/2022 учебный год, 7 класс

Время выполнения – ***150*** *минут*
Максимальный балл – ***82***

1. Озаглавьте рисунок (3 балла) и напишите 5 предложений (за каждое верное предложение - 4 балла. Максимальный балл – 23)

2. Прочитайте предложения, исправьте грамматические и речевые ошибки. Напишите правильный вариант *(максимальный балл – 5)*:

1) Коронавирус белән авырган вакытта үк, табиблар күпләп С витаминын эчәргә кушалар.

---

2) Терелгәннән соң да, белгечләр күпләтә лимон, апельсин, мандарин ашауны хуплый.

---

3) Цитрусларны теләсә кайсы төрдә куллану яхшы, ягъни яңа гына чыгарылучы сок, смузи ясап эчүнең дә файдасы зур булачак.

---

4) Ә менә лимонны кабыклар белән бергә ашарга киңәш итеалә.

____

5) Тагын табиблар көн аша 5 порциядән дә ким булмаган яшелчә, җиләк – җимеш, салат яфраклары һәм яшел тәмләткечләр куллану турында әйтә.

____

3. Прочитайте текст, найдите и напишите пропущенное слово, которое подходит к тексту *(максимальный балл – 4)*.

... – табигать тарафыннан яратылган мәһабәт һәм көчле хайван. Ул – кешенең гомерлек дусты. Бөтен дөньяда ... спорты зур популярлык казанды. Аларны дәвалау үзлегенә ия булган кымыз хәзерләү өчен дә файдаланалар.

***О чём этот текст?* Җавап ________________**

4. Расставьте реплики в нужном порядке (укажите последовательность в цифрах), чтобы получился диалог *(максимальный балл – 10)*.

1) Алмаз Гыймадиевның “Селфи таягы” китабы бар.

2) Ярар, тизрәк укы. Мин онытып бетергәнче.

3) Рәхим ит. Бүләк итеп бирәм.

4) Кибеттә яңа китаплар бармы?

5) Алдым. Хәтта укып та чыктым.

6) Мин дә укыйм әле. Аннары сөйләшербез.

7) Нindиләр?

8) Миңа да бирерсең әле.

9) Әйе, бар.

10) Алдыңмы?

Җавап:______________________________

5. Вставьте пропущенные компоненты фразеологизмов *(максимальный балл – 7)*.

1) ___________ куллы

2) ике ________ арасында

3) чебеннән _______ ясау

4) энә белән ________ кебек

5) ________ әйләнү

6) ______ куян артыннан куу

7) ике ________ су кебек

6. Подберите антонимы к именам прилагательным, учитывая их лексическое значение. *(максимальный балл – 5)*.

язма сөйләм – ___________________

кыйммәт күлмәк – ________________

шатлыклы көн – __________________

ярлы кеше – _________________

эчке матурлык – __________________ .

7. Переведите предложения *(максимальный балл – 8)*.

1) Я видела объявление, что вы выступаете в пятницу.

____

2) В школьной библиотеке мало татарских книг и словарей.

____

3) Ты очень скромный, оказывается.

____

4) Вам очень идет это платье.

____

8. Соберите пословицы, соединив цифры с буквами *(максимальный балл – 5)*.

1) Теле барның а) җиде төрле белем бел.

2) Үтергән дә тел — б) илләр белгән.

3) Теле яманның — в) тергезгән дә тел.

4) Телләр белгән — г) көне яман.

5) Җиде йортның телен бел — д) юлы бар.

1) ___; 2) ____; 3) ___; 4) ___; 5) ___.

9. Напишите какую музыку вы любите *(за каждое верное предложение – 3, максимальный балл – 15)*.

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 8 нче сыйныф

Задания для олимпиады муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке
2021-2022учебный год, 8 класс

*Время выполнения – **150** минут*
Максималь балл – 71

1. Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 7 словосочетаний по картине (по 2 балла = 14 баллов). Макс. 19 баллов

____

____

____

____

____

2. Прочитайте текст. Исходя из содержания текста, поставьте рядом с каждым предложением отметку “+” или “-“. (8 баллов)

Футболны турыпочмаклы мәйданда уйныйлар. Аның уртасына капма-каршы капка куела. Уенның максаты — көндәшләр капкасына туп кертү. Һәр командада унбер уенчы була. Уен кырык бишәр минутлык ике таймнан тора һәм туксан минут дәвам итә. Алар арасында ун минутлык тәнәфес була. Капкачыдан башка беркемгә дә тупка кул белән тияргә ярамый. Футбол — күмәк уен, шуңа күрә һәр уенчы үз хәрәкәтен командадагы башка иптәшләренең хәрәкәте белән килешеп башкарырга тиеш.

1) Футболны өчпочмаклы мәйданда уйныйлар.
2) Мәйдан уртасына капма-каршы капка куела.
3) Көндәшләр капкасына туп кертү уенның максаты булып тора.
4) Һәр командада унике уенчы була.
5) Уен 45әр минутлык 2 таймнан тора һәм 90 дәвам итә.
6) Алар арасында ике тапкыр ун минутлык тәнәфес була.
7) Тупка бер уенчы да кул белән тияргә тиеш түгел.
8) Футбол күмәк уен булу сәбәпле, һәр уенчы үз хәрәкәтен командадагы башка иптәшләренең хәрәкәте белән килешеп башкарырга тиеш.

3. В тексте пропущено каждое пятое слово. Заполните пробелы с подходящими по смыслу словами (самостоятельными или служебными). (12 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Кайбер кешеләр беркайчан да ___________________ белән шөгыльләнмиләр. Кеше организмы __________________ зыянлы әйберләр кулланучылар да _____________. Кайберәүләр күп ашыйлар. Андый _________________ еш авырыйлар. Без гаиләбез ____________ спорт яратабыз. Футбол уйнау ________________ ныгыта.

4. Укажите пословицу с антонимами. (1 балл)

1) Батырлыкта матурлык.
2) Куркакның кулы кыска.
3) Кыю бер үләр, куркак мең үләр.
4) Карама яшенә, кара эшенә.

5. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилась пословица? (4 балла)

А) төсенә карап
Ә) эшенә карап
Б) кошның матурлыгы
В) кешенең матурлыгы

1) Ә, Б, В, А
2) Б, А, В, Ә
3) А, В, Б, Ә
4) Б, Ә, А, В
Җавап:______________________________

6. Укажите ряд, состящий только из местоимений. (1 балл)
1) мөмкин, шул, беркем, бу
2) алай, анда, безнеке, бернинди
3) ихтимал, әкрен, әллә кем, ничек
4) алай-болай, ник, әйе, зур

7. Выполните коммуникативные задания. (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)
Сообщи другу:
- в здоровом теле здоровый дух;
____
- чтобы быть здоровым, надо отказаться от вредных привычек;
____
- очень полезно употреблять витаминные продукты;
____
- ежедневная прогулка на свежем воздухе или бег укрепляют организм человека;
____
- позитивное мышление улучшает физическое и психологическое состояние человека.
____

8. **По тексту составьте диалог на татарском языке (8 реплик). (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).**

Сәламәтлекне саклау өчен, спиртлы эчемлекләр эчмәү, тәмәке тартмау – иң беренче шарт. Галимнәр әйтүенчә, бер тәмәке гомерне җиде минутка кыскарта. Спиртлы эчемлекләр куллану нәрсәгә китерә? Спиртлы эчемлекләр куллану физик һәм психик авырулар китереп чыгара.

____
____
____
____
____
____

____

____

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур олимпиада биремнәре 2021-2022 уку елы, 9 нчы сыйныф

Задания для олимпиады муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке 2021-2022 учебный год, 9 класс

Время выполнения – ***180*** *минут*
Максимальный балл – 80

2. Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 7 словосочетаний по картине (по 2 балла = 14 баллов). Макс. 19 баллов

____

____

____

____

____

____

3. Прочитайте текст. Исходя из содержания текста, поставьте рядом с каждым предложением отметку «+ » или “-“. (8 баллов)

Хезмәт темасы фольклорда күптөрле яктыртыла. Халык иҗаты әсәрләрендә эшнең яхшы сыйфатлы булуы гаять югары бәяләнә. Ә иң ачы һәм үткен тәнкыйть сүзләре эшне аннан-моннан гына башкаручыларга каршы юнәлтелә. «Яхшы эш үз-үзен мактый», — ди халык. Ә түбән сыйфатлы эш ахыр чиктә барыбер фаш ителә, аны, өстәмә көч куеп, кабаттан

эшләргә, төзәтергә туры килә. «Аннан-моннан эшләсәң, яңадан эшләрсең», «Кабат эшләнгән эш сабак булыр» кебек мәкальләр мәсьәләнең бу ягын да искәртеп үтәләр. Югары сыйфатка ирешү өчен, кеше үз эшен, үз һөнәрен яхшы белергә, аның чын остасы булырга, хезмәтне яратып, күңел биреп һәм җаваплылык тоеп башкарырга тиеш.

1) Хезмәт темасы фольклорда күптөрле яктыртыла.
2) Халык иҗаты әсәрләрендә югары сыйфатлы хезмәт бәяләнеп бетми.
3) Эшне аннан-моннан башкаручыларны тәнкыйтьлиләр.
4) Халыкның «Яхшы эшләгән кеше үз-үзен мактый» дигән мәкале бар.
5) Түбән сыйфатлы эшне өстәмә көч куеп, кабаттан эшләргә, төзәтергә туры килә.
6) Эшне аннан-моннан гына эшлә, яңадан эшләмә.
7) Кеше үз эшен, үз һөнәрен яхшы белергә, аның чын остасы булырга тиеш.
8) Хезмәтне яратып, күңел биреп һәм җаваплылык тоеп башкарырган кеше югары сыйфатка ирешә.

3. Укажите пословицу без антонимов. (1 балл)

1) Матурлык туйда кирәк, эшчәнлек көн дә кирәк.
2) Эш кешене төзәтә, ялкаулык - боза.
3) Башланган эш - беткән эш.
4) Тырышлык - зурлык, ялкаулык - хурлык.

4. Укажите продолжение пословицы. (1 балл)

Кул белән эшлисең, ...

1) аяк белән йөрисең.
2) башың белән җавап бирәсең.
3) күзләрең курка.
4) күңелең белән борчыласың.

5. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилось предложение? (4 балла)

А) акыл табылмас
Ә) акыл белән
Б) алтын табылса
В) алтын белән

1) Ә, Б, В, А   2) Б, А, В, Ә   3) А, В, Б, Ә   4) Б, Ә, А, В

6. Укажите предложение с условным наклонением глагола. (1 балл)

1) Елның кайсы гына вакыты булмасын, урман безне үзенә тарта.
2) Илең турында уйласаң, гомерең озын була. (Ф. Кәрим)
3) Укылып бетмәгән китап — яшәлеп бетмәгән гомер.
4)Урманында кып-кызыл кура җиләк тә җир җиләк, Күз ачып йомганчы, һичшиксез, җыярсың бер чиләк.

7. В тексте пропущено каждое пятое слово. Заполните пробелы с подходящими по смыслу словами (самостоятельными или служебными). (18 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Алма бакчасына ябалак ияләләште. _______________ тычканнарны аулый башлады. Төн_______________ тычкан тоткан ябалак көндез ____________________кала. Кышкы салкыннарда Кәрим ___________________төрле тәм-том белән сыйлый. ____________________көне ябалак каядыр китеп ____________________. Кәрим аны бик сагына. ___________________ бу аерылу озакка бармый. ____________________күз җиткәч, ябалак тагын _______________килә, тычканнарга көн күрсәтми.

8. Выполните коммуникативные задания. (12 баллов: по 2 балла за каждое правильное предложение)

Сообщи другу:

- важно соблюдать требования повседневной гигиены: чистить зубы, мыться, носить чистую одежду, проветривать комнату;

____

____

- позитивные мысли способствуют созданию гормона радости.

____

____

Спроси друга:

- если бы он был кинорежиссером, какой бы фильм снял?

____

- если бы он был писателем, о чем бы написал?

____

Посоветуй другу:

- бегать по утрам;

____

- один раз в неделю посещать фитнес-центр

____

9. **По тексту составьте диалог на татарском языке (8 реплик). (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).**

Татар телендә беренче китап 1612 нче елда Лейпцигта чыккан. 1800 нче елда Казанда беренче типография ачылган. Димәк, татар китабы революциягә чаклы 200 елга якын юл үткән. Шушы вакыт эчендә 11 мең чамасы татар китабы басылып чыккан, аларның гомуми тиражы 50 миллион данәдән узып китә. Татар телендә чыккан китапларның саны, аларның эчтәлеге белән танышкач, татарларның элек-электән укымышлы халык булуына ышанабыз.

____

____

____

____

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур олимпиада биремнәре 2021-2022 уку елы, 10 нчы сыйныф

Задания для олимпиады муниципального тура по татарскому языку для русскоязычных учащихся школ с обучением на русском языке 2021-2022 учебный год, 10 класс

Время выполнения – ***180*** *минут*
Максималь балл – 117

4. Озаглавьте картину (5 баллов).
Какая пословица раскрывает суть картины (5 баллов):
1) Ачы булса да дөресен әйт!
2) Дусны шәм яндырып эзлә.
3) Бер рәхмәт мең бәладән коткарыр.
4) Кеше малы белән мактанма.

Составьте 7 словосочетаний по картине (по 2 балла = 14 баллов). Макс. б. - 24

2. Прочитайте текст. Отметьте, о ком приведенные в таблице фразы (9 баллов). Приведите словосочетания, характеризующие виды дружбы, например: халыклар дуслыгы (по 1 баллу за каждое сочетание- до 6 баллов). Макс. б. -15 .

Дамирның ике дусты бар: Руслан һәм Әмир. Аларны көлеп “өч мушкетер” дип йөртәләр иде. Алар беренче сыйныфта дуслаштылар, чөнки уртак яклары күп иде: бергә мәктәпкә йөриләр, бергә футбол уйныйлар, бер команда өчен җан аталар. Ләкин 8 нче сыйныфта алар аерылдылар. Дамир аңлады: кемне дә булса сайларга кирәк иде. Ләкин кемне сайларга?!

Руслан белән һәрвакыт кызык, җиңел. Ул еш кына өенә кунакка чакыра. Руслан һәрвакыт акчалы, киемнәре дә модалы. Алар, хәтта, дәрес калдырып, бергә компьютер уеннары уйныйлар.

Әмир белән Дамир сирәк очраша. Әмир әле дә йөзүгә йөри, ә Дамир инде спортны ташлады. Әмир һаман шул спорт турында гына сөйләшә. Аның уйлары бары киләчәк тормыш турында. Ә иң мөһиме – Дамирга еш әйтә: спорт белән шөгыльләнергә кирәк, дәресләрне калдырырга ярамый, дуслар сайлый белмисең.

	Руслан	Әмир
Ул дустына яхшылык тели, шуңа күрә тәнкыйтьли.		
Ул сәбәпсез дәрес калдыра.		
Аның үз фикере, үз хыяллары бар, ул мөстәкыйль кеше.		
Ул начар дус, чөнки дусты белән бары күңел ача.		
Аның киемнәре заманча, модалы.		
Ул әти – әнисе акчасын туздыра.		
Аның уйлары бары киләчәк тормыш турында.		
Ул дуслары белән сирәк очраша, чөнки вакыты юк.		

Ул спорт белән шөгыльләнә.		

Дуслык: халыклар дуслыгы, ...

3. Верните пропущенные слова в текст (по 1 баллу). Макс. – 9 б.

1. Әсгать Галимҗановны **...** Казан белә. 2.Ул гомере ... фаҗига кичергән кешеләргә, ... балаларга, картларга һәм инвалидларга булыша. 3. Балалар йортларына сиксәннән ... автобус, йөзләгән телевизор ... алып бирә. 4. Бу кешегә ... үзе исән вакытта ук Казанның ... үзәгендә Кремль янында һәйкәл ... . 5. Әсгать Галимҗанов ... эшләү үрнәге булып тора.

Слова: ятим, артык, нәкъ, куела, игелек, бөтен, әле, сатып, буе.

4. Из слов составьте предложения и запишите в таблицу. (10 баллов)
1)малай, икенче, чыкты, белән, ягына, эте, урамның
2) кирәк, ял, тырышып, өчен, итәр, яхшы, эшләргә.
3)урын, кеше, хатын-кызларга, тиеш, өлкәннәргә, егет, бирергә, тиеш.
4) без, җыярга, бик, урманда, яратыбыз, җиләк.
5)әнисе, чәчәк, Гүзәлнең, бәйләме, кайтты, беркөнне, тотып, матур.

№	**Предложения**	**Баллы** (макс.) (10)	**Сумма** (фактич.) ( )
1.		2	
2.		2	
3.		2	
4.		2	
5.		2	

5. Какие числа спрятаны в следующих словах? (по 1 баллу) Макс. -7 б.
фикер –
көчек –
кунак –

алтын –
бишек -
бертуган-
меңъяфрак -

6. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилась пословица? (4 балла)

А) эзләгән корт
Ә) эшләгән кеше
Б) бал табар
В) мал табар
1) Ә, Б, В, А
2) Б, А, В, Ә
3) А, Б, Ә, В
4) Б, Ә, А, В
Җавап:______________________________

7. В каком ряду расположены слова, характеризующие занятия спортом. (4 балла)

1) укырга, ятларга, утырырга, аңларга
2) ярышырга, йөгерергә, йөзергә, шөгыльләнергә
3) язарга, йокларга, карарга, кызыксынырга
4) сорашырга, йөрергә, шуарга, атларга
5)

8 . Переведите на татарский язык и запишите (по 3 б., макс. – 18 б.).

1). Один человек со своей женой и детьми гулял в центре Москвы. 2) Он хотел поехать домой на такси. 3). Он сказал шоферу свой адрес и спросил, сколько будет стоит поездка. 4) «Восемьсот рублей за вас и вашу жену. Детей я довезу бесплатно», - ответил таксист и улыбнулся.5). Тогда отец сказал детям: «Садитесь в такси, дети! 6) Дядя везет вас до дома, а мы с мамой поедем на метро».

№	**Предложения**	**Баллы** (макс.) (18)	**Сумма** (фактич.) ( )
1.			
2.			

3.			
4.			
5.			

9. Выполните коммуникативные задания. (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Скажи родителям (маме , папе):

- что ты беспокоишься за их здоровье;

____

- что им необходимо ехать отдыхать;

____

- что очень полезно употреблять витаминные продукты;

____

- что перед сном нужно гулять на свежем воздухе;

____

- что ты очень благодарен (на) им и очень хочешь, чтобы они были здоровые

____

10. Допишите продолжение текста (6-8 предложений) **(16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).**

Без туганнарыбызга, дусларыбызга бүләкләр бирәбез. Бик матур гадәт. ...

____

____

____

____

____

____

____

____

Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбенең рус төркемендә укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган муниципаль тур олимпиада биремнәре
2021-2022 уку елы, 11 нче сыйныф

Задания для олимпиады муниципального тура
по татарскому языку для русскоязычных учащихся
школ с обучением на русском языке
2021-2022 учебный год, 11 класс

Время выполнения – 180 минут
Максимальный балл – 131

5. Озаглавьте картину (5 баллов). Составьте 5 предложений по картине (по 2 балла = 10 баллов). Макс. 15 баллов.

____

____

____

____

____

____

6. Прочитайте текст. Переведите слова, приведенные после текста. Используя эти слова, допишите пропущенную часть текста (5-6 предложений):

за каждое слово по 1 баллу, макс.б. - 8

за каждое предл. по 3 балла, макс. б. – 18 = 26 б.

Һәркем белә, сусыз яшәү мөмкин түгел. Кеше ашамыйча атналар буе тора ала, әмма сусыз бирничә көнгә дә түзә алмый. Әгәр кеше тәнендәге суның уннан бер өлеше кимесә дә, аның хәле начарлана. Менә суда нинди көч бар!

....
....
....
....
....

Бу хәл безне борчырга, табигатьнең бу кадерле бүләгенә игътибарлы булырга чакырырга тиеш.

эчергә яраклы су –

төче су –

тозлы су –

кими бара –

су тотыла –

бик аз проценты-

яшәү өчен –

әһәмиятле -

7. Какой послелог нельзя использовать в предложении? По 1 баллу за каждый правильный ответ, макс. б.-3

А. Мәктәпкә Айдардан ... кеше килмәде.

1) башка 3) бүтән

2) тыш 4) белән

Ә. Илдар сөт ... ак күгәрчен күрде.

1) кебек 3) тикле

2) өчен 4)сыман

Б. Башта урманга ... бар.

1) саен 3)тикле

2) кадәр 4)хәтле

4. Прочитайте текст. Преобразуйте слова, написанные заглавными буквами в конце строк, чтобы они грамматически соответствовали содержанию текста, по 2 балла, макс. б. – 16.

.... иң соңгы ае – декабрь.	ЕЛ
Декабрь елны тәмамлый, ... башлый.	КЫШ
.... , күлләрдә боз калыная. Кышкы боз ышанычлы.	ЕЛГА
Боз .... балыкчылар утыралар.	ӨС
Алар боз астыннан балык	ТОТАРГА
Декабрьдә чуртан, алабуга	ЭЛӘГЕРГӘ
Балыклар һава .... бик сизгер .	ТОРЫШ
Көчле суыкларда һәм салкын .... көндә балык аз эләгә.	ҖИЛ

5. В какой последовательности необходимо поставить выражения, чтобы получилось предложение? (4 б.)

А) акыл табылмас

Ә) акыл белән

Б) алтын табылса да

В) алтын белән

1) Ә, Б, В, А 2) Б, А, В, Ә 3) А, В, Б, Ә 4) Б, Ә, А, В

6. Переведи на татарский язык и запиши (по 3 б., макс.б.- 21).

1.Когда-то ветер, вода и правда были друзьями. **2.** И однажды правда и вода спросили у ветра: “ Скажи, друг, вот ты очень быстрый и бродишь по всему миру, скажи, когда понадобишься, где тебе найти?” **3.** Вы найдете меня между гор”. **4.** Тогда ветер и правда спросили у воды, где ее найти в нужный момент. 5**.** “Вы найдете меня в фонтанах, реках и океанах”, - сказала вода. 6. И в конце вода и ветер спросили у правды: “ Где тебя, правда, найти в нужный момент?” 7. А она ответила: “Я должна быть всегда среди людей, ищите среди людей”.

№	**Предложения**	**Баллы** (макс.) (21)	**Сумма** (фактич.) ( )
1.		**3**	
2.		**3**	
3.		**3**	
4.		**3**	
5.		**3**	
6.		**3**	
7.		**3**	

7. Напиши подходящие реплики (по 3 б., макс.б . -15)

1. Спроси у друга (подруги), какую книгу он (она) взял(а) в библиотеке.

2.Сообщите учителю, что Вы следующую неделю уезжаете на экологическую конференцию..

3. Сообщите другу (подруге), если в выходные погода будет хорошая, то вы всей семьей пойдете на каток.

4. Спросите у брата, какие события происходят в мире.

5. Напомни брату, что послезавтра у бабушки день рождение

№	**Предложения**	**Баллы** (макс.) (15)	**Сумма** (фактич.) ( )
1.	-	**3**	
2.	-	**3**	
3.	-	**3**	
4.	-	**3**	
5.	-	**3**	

8. **По тексту составьте диалог на татарском языке (8 реплик). (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение).**

Изге күңелле, олы йөрәкле Әсгать абый турында газета-журналларда күп язылды. Одесса киностудиясе нәфис фильм төшерде. Хәтта Америка журналистлары да, килеп, аның белән танышып китте. Әсгать Галимҗанов шундый игътибарга ничек лаек булды соң? Мин бу сорауга эшчән һәм игелекле кеше булуы белән дип җавап бирер идем.

Аның игелекле эшләрен санап кына бетерерлек түгел. Грузиядә һәлакәт булганнан соң, аларга ярдәм итә. Әрмәнстанга, Иваново шәһәрендәге интернат-мәктәпкә акча җибәрә. Чернобыль атом электр станциясендә зыян күрүчеләргә дә булыша. Казан шәһәрендәге балалар йортларын җиһаз, кием, дистәләрчә автобус белән тәэмин итеп тора.

____

____

____

____

____

____

____

____

9. Впиши начало предложений (по 3б., макс.б. – 15).

1. ... , мин анда бара алмыйм. 2. ... , син барырга тиеш идең. 3. ..., мәктәптән соң алар еш паркка бара иделәр. 4. ... , аның сиңа шәһәрне күрсәтәсе килә. 5. ..., малайлар тиз генә чишенеп, суга сикерделәр.

№	**Предложения**	**Баллы** (макс.) (15)	**Сумма** (фактич.) ( )
1.		**3**	
2.		**3**	
3.		**3**	
4.		**3**	
5.		**3**	